

ОСОБЛИВОСТІ РОЗПОДІЛУ СУМАРНИХ ВИТРАТ НА СПІЛЬНОВИРОБЛЮВАНУ ПРОДУКЦІЮ

Ларка М.І., Сударкіна С.П. Феррара А.М.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків*

На практиці підприємства зазвичай виробляють декілька видів продукції, які є більш-менш пов'язаними між собою технологічно, організаційно та територіально. Це породжує специфічні проблеми обліку та розподілення витрат за окремими видами продукції.

В промисловості існує значна кількість технологічних процесів виробництва, в результаті яких із одного і того ж або із кількох джерел сировини в єдиному технологічному процесі отримують декілька різних за своїми властивостями продуктів. Такі технологічні процеси є характерними для хімічної промисловості, нафтопереробки, харчової промисловості та деяких інших галузей. Продукти або продукція, які отримуються в таких технологічних процесах, зазвичай називаються спільно вироблюваними. Частина з них при цьому може бути побічними.

Таким чином, спільно вироблюваними називаються два або більше продуктів (видів продукції), які виготовляються одночасно в єдиному виробничому процесі на одному і тому ж технологічному обладнанні.

Побічними називаються продукти, які отримуються із загального джерела сировини сумісно з основним цільовим продуктом (продуктами) і які не є значимо важливими для структури сукупного доходу підприємства тобто це продукти, які мають відносно низьку ринкову вартість.

Розподіл витрат сумісного виробництва є необхідним для: оцінювання вартості товарно-матеріальних запасів; визначення собівартості реалізованої продукції; встановлення продажної ціни, статистичної звітності тощо.

Сукупні виробничі витрати, які пов'язані з виробництвом спільно вироблюваних і побічних продуктів і які називаються спільними витратами виробництва, повинні мати певну базу для розподілу між цими продуктами.

В практичній діяльності підприємств сумарні виробничі витрати на спільно вироблювані продукти можуть розподілятися на основі: ринкової вартості в точці розподілу виробничих витрат; чистої вартості реалізації; натуральних показників; питомої собівартості; валового доходу; енергетичного потенціалу; альтернативної вартості; продажної ціни; методу довільних математичних процедур та ін.

Найчастіше сукупні сумарні виробничі витрати поміж спільно вироблюваними продуктами розподіляються за однією з нижче наведених процедур, а саме на базі: натуральних показників; ринкової вартості в точці розподілу витрат; чистої вартості реалізації; відносної чистої вартості реалізації.

Вибір методики розрахунків залежить від особливостей технології та умов виробництва, ринкових обставин тощо. Рішення про вибір методу розподілу приймає менеджмент підприємства.